



Ötvened vasárnap (Esto mihi)

► Lk 18,31–43

Mit kívánsz, mit tegyek veled?

A vasárnap jellege

Témánk: vakságból isteni bölcsességre. Az igék fölszabadítanak minket, hogy vakságból eljussunk Isten műveinek meglátására. A heti ige: „Jézus így szól tanítványaihoz: Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik mindaz, amit a próféták az Emberfiáról megírtak.” Összegyűjti tanítványait, és harmadszor is elmondja: most felmegyünk az ünnepre; ismétli, amit már világosan elmondott nekik. Nem valami diadalmenetről szól, hanem szenvedésről, hogy majd pogányok kezébe adják, kigúnyolják, meggyalázzák, leköpi, megostorozzák és megölik. Erre az útra indul ígén alapján Jézus böjt kapujában. Úgy hangzik ez a mondat, mint például egy nagy operában vagy orgonaműben; a fő motívum újra és újra előkerül, halkabban, hangosabban vagy egy gyönyörű pedálszólóban. Hiába a hangsúlyozás, a tanítványok nem értik.

A szoltáríróval együtt, Isten megvilágosító irgalmára szorulva indulunk Jézussal szenvedésének útjára, amelyet értünk is vállalt. Nem a sodródás, a megszegyenülés útja ez, hanem lépcsőfokok, melyek világosnak tűnnek, de az övéi számára csak a feltámadás felől lesznek majd érthetők. Az úton azonban egy vak koldussal is találkoznak, aki nem hagyja magát lerázni, nem hangzik el a neve, csak a kiáltás: „*Jézus, Dávid Fia, könyörülj raj-*

tam!” Hiába a rászólás, a csitítás, tovább kiáltozik, példát mutatva a mai tanítványoknak, mintha azt mondaná: nincs más opció számomra, itt a nagy lehetőség. Jézus nem megy el mellette, megszólítja: „*Mit kívánsz, mit tegyek veled?*” Ez a kérdés lehet a vasárnap összefoglaló címe a mindenkori tanítványnak: mit kívánsz? „*Uram, hogy újra lás-sak!*” Hangzik a válasz: „*Láss!*” A csoda ezen a vasárnapon is megtörténhet. Látok? Értem?

Amit a textusról tudni kell

Az evangéliumok (Mt 20,17–19; Mk 10,10–32) meg-egyeznek abban, hogy Jézus háromszor is kijelentette tanítványainak szenvedését, halálát és feltámadását, de nem értették, ami történt. Jézus nem sodródik az eseményekkel, hanem Isten akaratának engedelmeskedve megy fel Jeruzsálembe, és ott a kereszten jelenti ki, hogy küldetése elvégeztetett. Lukács nem a főpapokat és az írástudókat említi, hanem azt, hogy pogányok kezébe adatik.

Jézus beszéde a Szentlélek nélkül érthetetlen marad. „*Repetitio est mater studiorum*” (az ismétlés a tudás anyja), de hiába az ismétlés a szinoptikusoknál, csak utólag, a feltámadás és a Szentlélek ajándékeként lesz majd érthető. Jézus magához gyűjti tanítványait, mint koldós a csibéit, de akkor még nem nyilvánvaló, mi fog tör-

ténni: az „*íme, felmegyünk Jeruzsálembe*” csak annyit jelent számukra, hogy a többi zarándokkal együtt énekelnek, imádkoznak, mint az előző években. Itt azonban másról van szó, a szenvedés, a megvetés, a megaláztatás, a kereszthalál, a feltámadás nem volt benne a tanítványok elképzeléseiben. A *via dolorosát* nem tudták még elképzelni sem. A régmúlt prófétái is előkerülnek, amelyekben utalás történik az eljövendő Emberfiáról mint a megígért Messiás eljövételéről. Sokan éltek ennek a várakozásnak a feszültségében, de a jelek mégsem győzték meg őket.

A kimondott szavak, kijelentések sötétségben maradtak, mint az útszélen kiáltó koldus testi szeme, de ő lelki szemével „látta”, érezte, hallott róla, ezért nem akarta a gyógyulás lehetőségét elszalasztani. Hiába akarták elhallgattatni, csitították, rászóltak, ő annál inkább kiáltozott: „*Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam.*” Amit Lukács leír, abból kiderül, minden fontosat tudott, hallott már Jézus működéséről, gyógyító erejéről, ő az utóbbiak akarta, kiáltozva imádkozott érte. Nem várt a feltámadás utánig, meg tudta fogalmazni kérését, imádságát, amikor Jézus megkérdezi: „Mit akarsz, mit tegyek veled?” Az útszéli vak koldusnak feltett kérdés minket is érint, ha él bennünk a hiány bármilyen tekintetben.

Hisszük-e, hogy Jézus, a Mindenható Fia, az Emberfia minket is magához hív, összegyűjt, kézen fog? Ha vele megyünk, gyógyul testünk, lelkünk, és dicsérhetjük szerető Istenünket, ahogy az oltári előtti lekciónban (1Kor 13) hallottuk.

A perikópa megértése

„Valamennyi középkori ikerend textusunkat jelöli ki erre a vasárnapra. Kiválasztásában döntő szerepet játszott az a körülmény, hogy Jézus újáról van benne szó, arról az útról, amely a Golgota felé vezet.” Idézet Magassy Sándortól, aki szerint a két történet jelképesen összekapcsolódik. Csak a hit látja meg a *via dolorosán* haladó Jézusban a

Messiást, a Dávid Fiát. Az egyházi év útmutatása (esto mihi) a 31. zsoltárból: „Légy erős kősziklám, erős váram” (JÁNOSY 1944, 63. o.) – fontos megérteni, hogy Jézus Isten rendelése folytán van útban, mind a két történet így érthető. A tanítványok nem a testi vakságuk miatt nem értették mindazt, amit Jézus bejelent. Lelki vakságban szenvedtek. Ez a vakság ott gyógyul, és ott támad világosság, ott nyílik a szív, ott van megértése az igének, ahol a kegyelmes Isten ezt a gyógyítást elvégzi. Amint a karmester int, elindítja az énekkart, a zenekart. Így indít a böjti útra Jézus, hogy mennyei Atyjára emeljük tekintetünket. Ő az, aki végigvezet az előttünk álló úton, ha engedjük, hogy legalább utólag, mint a tanítványok, fáziskéséssel, de megérthessük: lehetséges vele járnunk és dicsérni őt.

Igehirdetési vázlat

1. Néha tanácstalanságban szenvedünk. Ünnepek előtt, például adventben karácsony előtt, böjtben húsvét előtt, és jó, ha megnyugtató választ kapunk, ha megértjük a helyzetet. Megszűnik a kommunikációs zavar. A földön dúló több mint száz véres háború azt mutatja, nem értjük egymást, országok, népek, hatalmasok és nincstelének. Az is rossz, amikor valakinek halláskárosodása van, mindent hangosan meg kell ismételni, egyszer, kétszer, háromszor. A tanítványok is ilyen helyzetben voltak, mint mi is sokszor. Énekeljük meghatódottan a böjti éneket: „*En lelkem, útra készülj, / Kísérd el Uradat! / A szent város felé tart, / Kövesd, és el ne hagyd! / Szent áhítattal kísérd, / Úgy nézd nagy kínjait! / Hordozni a keresztet / Téged is megtanít.*” (EÉ 209,1)

A tanítványok úgy gondolták, hogy a koldus kiáltozása nem illik a „szent áhítathoz.” A koldust letiltották, csendesítették, pedig pontosan kiáltotta a megoldó, gyógyító kulcsot: „*Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!*” Három évig hallgatták a Mestert, de mégsem értették. Ha Péter nem értette, a tanítványok nem értették, akkor a mai tanítvány hogyan értené, milyen útra is hív minket Urunk?

A vak koldus hitből fakadó könyörgése meghallgatásra talált, a gyógyulás megtörtént. A vele történetek kapcsán szívére helyezi a mindenkori gyógyulásra szorultaknak, hogy bátran vigyék Jézus elé kéréseiket. Ha Jézus tanítványaiként, egyszerűen az úgymond „bennfentesek” köréhez tartozónak gondoljuk magunkat, észrevevesszük-e az út szélén lévőket?

Vak volt a koldus, és vakok a tanítványok, de a hit kiáltásából istendicsőítés lett. Mindnyájan „vaknak születünk”, de a „látáshoz” Jézus szava és a Szentlélek ajándéka szükséges. Kicsit olyan ez, mint soknyelvű tanácskozáson a szinkrontolmács, aki a megértést, a jó irányokat felfedi. Jézussal úgy járunk jól mindenféle utakon, betegségek, háborúságok, katasztrófák, szenvedések útján, ha a Szentlélek vezetését, tanácsait megértjük. Túróczy Zoltán: „Jézust nem lehet mindig észrevenni, megérteni. Nem erőszakolja magát senkire, elmegy mellettünk, de alkalmat nyújt arra, hogy a sötétségből világosságra jussunk. Jézus utoljára megy arra, nekünk úgy kell az alkalmakat megragadni, mintha utolsó alkalom lenne.” (TÚRÓCZY 1939, 106. o.)

2. Az evangéliumok háromszor is elmondják Jézus határozott kijelentését, próféciáját szenvedéséről, haláláról, feltámadásáról, de övéi nem értik. LUTHER (1997 [1534. február 15.]) mégsem a tanítványokat hibáztatja, hanem Isten hatalmára, titkaira mutat: mielőtt megtörténne a csoda, hallhatatlan a szenvedés, a halál és feltámadás, és érthetetlen, de amikor megtörténik, Jézus szava hittel érthetővé válik, megláthatjuk benne Isten kegyelmét. „Íme” – ez nekünk szól – felmegyünk Jézussal az ünnepre. Feltámadása után már a tanítványok is tudják és értik, miért is helyezte nyomatékosan szívükre a megváltás útját. A Szentlélek ajándéka nélkül mi sem értünk meg semmit a jézusi útból! Szívünk dobban-e a Názáreti Jézus nevére? J. S. Bach *János-passiójából* csodálatosan zeng bennem a kórus vissza-visszatérő mondata: „Jesum von Nazareth”, sokszor ismétlik fülbemászóan. Húsvét felől így már vallhat-

juk, ő a kulcs a gyógyuláshoz, megváltáshoz, új élethez! Most itt az idő a követésre, dicsőítésre!

3. Amikor kiszálltunk Jerikóban a buszból, az idegenvezetőnk, Simon Segali elmondta, hogy az emberiség egyik legrégebbi kultúrájának nyomait találták meg ott a régészek. Eszünkbe jutott a „látó” jerikói vak és a sietős, „lelkileg vak” zarándokok tömege. Jó lenne megérezni, meglátni, megfogadni a tanácsot, meghallgatni Jézus kérdését. Böjt kapujában sokféle érzés jár át, de Jézus észrevesz engem is. Azt kérdi: mit akarsz, mit tegyek veled? Most felmegyünk, gyere te is! A csoda, hogy vele járhatunk, megtörténhet. Gyógyulhat a lelkünk, a testünk is. Mindig csodáltam a jerikói rózsát, ami egy száraz kórónak, barna fűcsomónak látszik, de ha az életet adó vízzel érintkezik, feleled. Szinte szempillantás alatt gyönyörűvé válik. Ilyen a vak koldus. Reménytelen, útszéli állapotából föléled, csatlakozik a zarándokokhoz, követi Jézust és dicsóíti Istent megújult lélekkel. Mi is találkozhatunk Jézussal, az örök élet forrásával.

Illusztrációk

VERS

Áprily Lajos: *Bartimeus*

Szép volt, anyám, mikor a két szelíd kéz
megérintette fénytől szűz szemem,
világgá lett a bús világtalanság,
s öröm borzongott át a lelkemen.

Koldus-kövem felett, a tér derengett,
arcom felé egy arc világított,
s káprázva néztem hívó, mély szemébe
Annak, ki jött, megállt, meggyógyított.

Szép volt, anyám, szememmel símogatni
virág selymét, gyümölcsök bársonyát,
vagy messze-húzó út ívét követni
a dús vetésű Jordán-tájon át,

Ma is csodám a csillagsűrűs éjjel,
a nyári éj, mely csóvákat hajít,
a virradat, mely kútvízhez kicsalja
a város nőit és galambjait.

Jerikó minden színe birtokom lett.
Egész világ. De meddig lesz enyém?
Ha börtönömbé holnap visszahullnék,
tán elhullatnám s elfelejteném.

A pálma zöldjét, esti domb liláját,
barna leányrajt, bíbor rózsátót.
De lelke mélyén hordozom halálíg,
hogy láttam Őt, anyám, hogy láttam Őt!

Felhasznált irodalom

JÁNOSSY Lajos 1944. Az egyházi év útmutatása. *Lelki-pásztor*, 20. évf. 2. sz. 61–65. o.

TÚRÓCZY Zoltán 1939. Sötétségből a világosságra. Ötvened vasárnapra. Délelőtt. Lukács 18,31–43. *Lelki-pásztor*, 15. évf. 3. sz. 106–108. o.

LUTHER Márton 1997. Prédikáció 1534. február 15-én. Idézi: Magassy Sándor 1997. *Óegyházi perikópák*. 1. köt. Szerzői kiadás. 167. o.

PRŐHLE Károly 1965. *Lukács evangéliuma*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest.

VICTOR János 1972. *Lukács evangéliuma*. Református Sajtóosztály, Budapest.

■ SMIDÉLIUSZNÉ DROBINA ERZSÉBET